

OCENA DYREKTORA
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu
gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Oława
za ubiegły okres gospodarczy 2014 – 2023

Zadania określone przez Ministra Środowiska DLP-I-611-49/31872/13/ŁP z dnia 31 lipca 2013 roku na okres gospodarczy 2014 – 2023 wraz z ich wykonaniem przedstawiają się następująco:

- etat miąższościowy użytków rębnych w ilości 488 061 m³ grubizny netto wykonano w około 100%, tj. 486 776,60 m³,
- powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębny 8 432,43 ha wykonano w około 99%, tj. 8 327,38 ha z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębny w ilości 495 672 m³ grubizny netto wykonano w około 98%, tj. 487 584,72 m³,
- projektowaną na 1 449,93 ha powierzchnię zalesień i odnowień wykonano w około 91%, tj. 1 320,39 ha,
- projektowaną na 10 209,17 ha powierzchnię pielęgnowania lasu wykonano w około 106%, tj. 10 798,14 ha.

Powyższe zestawienie uwzględnia zmiany wynikające ze zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych na zwiększenie szacunkowego pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębny (Decyzja DGLP nr 35 z dnia 17 maja 2022 roku).

1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Oława bez współwłasności według stanu na 31 grudnia 2023 roku wyniosła **17 069,07** ha i zwiększyła się o 40,48 ha w ciągu 10 lat obowiązywania planu. Zwiększyła się powierzchnia leśna - o 108,47 ha, zmniejszyła się powierzchnia pozostałych gruntów - o 68,00 ha. Powierzchnia gruntów objętych współwłasnością w Nadleśnictwie Oława według stanu na 31 grudnia 2023 roku wyniosła 1,45 ha.

Powierzchnia Nadleśnictwa Oława uległa zwiększeniu w głównej mierze na skutek przejmowania w zarząd gruntów Skarbu Państwa na podstawie art. 74 ustawy o lasach oraz przejęcia gruntów od gminy, KOWR, nabycia gruntów w drodze prawa pierwokupu na

podstawie art. 37a ustawy o lasach. Na zwiększenie powierzchni wpłynęły także zmiany dokonane w EGiB.

Zmniejszenie powierzchni nadleśnictwa to skutek przekazania gruntów w zarząd PGW Wody Polskie oraz sprzedaży nieruchomości lokalowych na podstawie art. 40a ustawy o lasach.

Pozostałe zmiany były następstwem geodezyjnych pomiarów powierzchni działek ewidencyjnych w związku z modernizacją ewidencji gruntów i budynków oraz w związku z aktualizacją danych ewidencji gruntów i budynków.

Ogólnie, ubytki powierzchni ze stanu posiadania był niższe niż przejęcia gruntów.

2. Analiza użytkowania

Etat cięć użytków głównych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oława wraz ze zmianą wynikającą ze zgody na zwiększenie szacunkowego pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębne wynosił **983 733** m³ grubizny netto, w tym:

- a) użytki rębne - 488 061 m³ grubizny netto,
- b) użytki przedrębne - 495 672 m³ grubizny netto.

Użytkowanie grubizny ogółem w latach 2014-2023 zrealizowano w wysokości **974 361,32** m³, możliwości określone etatem cięć wykorzystano w około 99%. Ustalona przez Ministra Środowiska oraz Dyrektora Generalnego LP, jako nieprzekraczalna, wielkość pozyskania była więc przestrzegana.

Udział użytków przygodnych w pozyskaniu stanowił około 21%.

- a) Użytkowanie rębne wyniosło łącznie 486 776,60 m³. Etat ten w wymiarze miąższościowym zrealizowano w około 100%, natomiast w wymiarze powierzchniowym w około 94%. Użytkowanie przygodne w użytkach rębnych wyniosło 72 637,24 m³, co stanowi około 15% użytkowania rębne.
- b) Użytkowanie przedrębne wyniosło 487 584,72 m³, tj. około 98% wielkości planowanej w wymiarze miąższościowym. Użytki przygodne w drzewostanach nieplanowanych do cięcia przedrębne wyniosły 129 591,14 m³, i osiągnęły ok 27%. Etat powierzchniowy użytkowania przedrębne, tj. CP-P i trzebieży łącznie, ustalony w wysokości 8 432,43 ha, został wykonany w 99%. Etat trzebieży wczesnych TW zrealizowano w 100%, zaś etat trzebieży późnych TP w około 98%. Ogółem wykonanie etatu powierzchniowego trzebieży wyniosło 99%.

Cięcia sanitarne wyniosły w nadleśnictwie 202 228,38 m³, co stanowi 20,75 % ustalonego etatu miąższościowego grubizny.

Na gruntach nieleśnych w trakcie mijającego dziesięciolecia Nadleśnictwo Oława pozyskało 26,24 m³ drewna.

Na gruntach wyłączonych z produkcji leśnej pozyskano 224,86 m³ drewna.

3. Analiza zadań z zakresu hodowli lasu

Zadania w zakresie odnowień i zalesień za ubiegłe 10-lecie wynosiły według planu urzędzenia lasu ogółem 1 449,93 ha. Wykonano 1 325,47 ha, co stanowi 91% planu. Ekspirujący plan urzędzenia lasu przewidywał do odnowienia 8,24 ha zrębów zaległych, odnowiono je w pierwszych latach obowiązywania planu. Plan nie przewidywał do odnowienia halizn ani płazowin. Nie planowano zalesień, jednak w trakcie dziesięciolecia zrealizowano je na powierzchni 44,72 ha.

Odnowienia przy rębniach złożonych nadleśnictwo wykonało na powierzchni 851,15 ha, co wobec planowanych 1 141,43 ha stanowi 75% planu.

Podsadzenia produkcyjne wykonano w 5% na 0,10 ha, planowano je na powierzchni 1,89 ha. Dolesienia luk i przerzedzeń zrealizowano na powierzchni 60,39 ha, przy planowanych 12,68 ha.

Zadania z zakresu poprawek i uzupełnień wykonano na powierzchni 51,12 ha, czyli w wymiarze ponad dwukrotnie wyższym niż planowano, tj. 18,51 ha. W ekspirującym planie urzędzenia lasu nie planowano wprowadzania podszytów.

Zadania z zakresu pielęgnowania gleby wykonywano w miarę potrzeb, plan przekroczone ponad trzykrotnie wykonując zabiegi na powierzchni 1 556,43 ha, przy planowanej powierzchni 433,56 ha. Czyszczeń wczesnych - CW, wymagały drzewostany na powierzchni 907,08 ha, czyli więcej niż planowano, tj. 663,33 ha. Pielęgnowanie młodników - CP wykonano w 141% (1 563,68 ha).

Zabiegi melioracji agrotechnicznych, zaplanowane na powierzchni 1 448,40 ha, wykonano na 1 303,60 ha, co stanowi 90% planu. W minionym okresie nie planowano nawożenia oraz melioracji wodnych.

Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat zajmują w nadleśnictwie powierzchnię 333,91 ha. Powstałe w ubiegłym okresie gospodarczym uprawy na powierzchniach otwartych są najczęściej zgodne (51%) lub częściowo zgodne (49%) z projektowanym składem. Upraw niezgodnych z projektowanym składem nie stwierdzono. Stopień pokrycia upraw jest również zadowalający, uprawy o pełnym pokryciu (1,0 – 0,9) opisano na powierzchni 269,43 ha, tj. 81%. Upraw przypadłych nie stwierdzono.

Większość odnowienia w Nadleśnictwie Oława powstaje jako odnowienie podokapowe. Spowodowane jest to przyjętym sposobem zagospodarowania lasów. Młode pokolenie powstałe pod osłoną drzewostanu jest zazwyczaj dobrej jakości, przeciętnie wynosi ona 22.

4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody

Nadleśnictwo posiada program ochrony przyrody opracowany na dzień 1 stycznia 2014 roku. Służby terenowe Nadleśnictwa Oława prowadziły stałą obserwację zmian zachodzących w ekosystemach leśnych. W mijającym okresie gospodarczym powstało opracowanie fitosocjologiczne dla gruntów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Oława. Opracowanie zostało wykonane według stanu na 01 stycznia 2023 roku.

Nadleśnictwo Oława zrealizowało prace zaplanowane w ramach „Kompleksowego projektu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe”. Prace w projekcie dotyczyły realizacji zabiegów czynnej ochrony gatunków i siedlisk tj. dokonania nasadzeń kaliny koralowej stanowiącej bazę pokarmową dla Przeplatki maturalnej *Euphydryas maturna* oraz usunięcia nalotu drzew i krzewów z terenu siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie. Dzięki realizacji projektu, Nadleśnictwo Oława poprawiło warunki bytowania chronionego i będącego przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 PLH020017 Grądy w Dolinie Odry gatunku jakim jest Przeplatka maturalna oraz przywróciło powierzchnię ww. siedliska 6510.

Nadleśnictwo w ramach realizacji zapisów Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH020017 Grądy w Dolinie Odry od blisko 15 lat realizuje działania rolno-środowiskowe. Istotą tych działań jest promowanie praktyk przyczyniających się m.in. do zrównoważonego gospodarowania gruntami (w celu ochrony gleb, wód, klimatu), ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków.

Łącząc realizację działań rolnośrodowiskowych i wymogów PZO Nadleśnictwo Oława chroni i utrzymuje zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, łąki selernicowe i łąki świeże.

5. Ochrona lasu

Występujący szczególnie w latach 2015-2021 deficyt wody powodowany zmniejszającą się ilością opadów atmosferycznych zarówno w okresie zimowym, jak również w trakcie sezonu wegetacyjnego oraz coraz częściej występujące ekstremalne zjawiska pogodowe (huraganowe wiatry, powódzie o zasięgu regionalnym lub lokalnym), przyczyniły się do trwałego osłabienia drzewostanów oraz zachwiania stabilnością ekosystemów leśnych. Brak wody oraz wysokie temperatury, sprzyjały rozwojowi grzybów patogenicznych, w szczególności *Sphaeropsis sapinea* – zamierania wierzchołków pędów sosny. Następstwem narastającego osłabienia drzewostanów, głównie sosnowych, dębowych i jesionowych, był znaczący wzrost występowania szkodników wtórnych, takich jak kornik ostrozębny (*Ips acuminatus*), populacji szkodliwych owadów kambiofagicznych, a w szczególności

przyplaszczka granatka (*Phaenops cyanea*), rytownika pospolitego (*Pityogenes chalcographus*) oraz cetyńców (*Tomicus sp*). Poważnym problemem wpływającym na wydzielenie się posuszu w drzewostanach sosnowych jest liczne występowanie jemioli (*Viscum album*). Dla drzewostanów dębowych zagrożeniem pozostają uszkodzenia powodowane przez szkodniki pierwotne – głównie zwójki dębowe oraz motyle z rodziny miernikowcowatych (*Geometridae*). Problemem drzewostanów dębowych, szczególnie młodszych klas wieku pozostają porażenia aparatu asymilacyjnego powodowane przez mączniaka prawdziwego dębu W drzewostanach jesionowych w ciągu całego minionego okresu obserwowano zjawisko zamierania drzew w wyniku działalności grzybów *Hymenoscyphus fraxineus*

Biorąc pod uwagę udział użytków przygodnych w pozyskaniu drewna ogółem, trudno uznać stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Oława za dobry i stabilny. Intensywność prowadzonych cięć przygodnych w latach 2014-2023 wynosiła od 11% do 51%. Pozyskanie posuszu w tych latach kształtuje się średnio na poziomie 18,7 tys. m³ rocznie, osiągając najwyższą wartość 37,1 tys. m³ w roku 2023.

W celu ograniczenia rozmiaru szkód powodowanych przez zwierzynę nadleśnictwo podejmuje różnego rodzaju działania, w tym: zwiększanie udziału upraw pochodzących z odnowienia naturalnego, zabezpieczenie chemiczne, gradzenie upraw.

W Nadleśnictwie Oława prowadzono obserwacje i ograniczenie liczebności populacji szkodników wtórnych głównie poprzez pułapki feromonowe i klasyczne, wyznaczanie drzew trocinkowych, utylizację pozostałości zrębowych, stosowanie środków chemicznych (np. siatki STORANET) a także poprzez stosowanie metody rotacyjnej w wywozie drewna zasiedlonego.

Lasy Nadleśnictwa Oława zaliczone są do I kategorii zagrożenia pożarowego. W siedzibie nadleśnictwa funkcjonuje punkt alarmowo-dyspozycyjny.

6. Wyniki monitoringu skutków oddziaływania ustaleń tego planu na środowisko i obszary Natura 2000

Do planu urządzenia lasu przedmiotowego nadleśnictwa sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000. W konkluzji tego opracowania stwierdzono, że plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oława nie ma znacząco negatywnego wpływu na środowisko i nie przewiduje realizacji zadań zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska i przedmiotów ochrony.

Na podstawie informacji naczelnika właściwego do spraw zarządzania lasu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w zakresie wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu na środowisko i obszary Natura 2000 zgodnie z ustaleniami

przyjętymi w prognozie oddziaływania na środowisko tego planu, nie stwierdzono negatywnych skutków oddziaływania ustaleń planu na środowisko i obszary Natura 2000.

7. Wnioski

Uwzględniając zaprezentowane powyżej informacje, stwierdzam, że prowadzona w ubiegłym okresie gospodarka leśna w Nadleśnictwie Oława przyniosła pozytywne efekty. Wykonano obligatoryjne i kierunkowe zadania określone w poprzednim planie urządzenia lasu. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Oława wzrosła o ponad 40 ha, osiągając na koniec dziesięciolecia 17 069,07 ha. Zasoby drewna utrzymały się na podobnym poziomie tj. około 4,8 mln m³. Zmniejszyła się nieznacznie zasobność, z 308 m³/ha w 2014 roku do 304 m³/ha w roku 2024.

Przeciętny wiek drzewostanów wzrósł z 64 do 69 lat. Analizując istniejące i pożądane relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów Nadleśnictwa Oława (69 lat), a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów ($\frac{1}{2} \times 110$ lat) stwierdzono odstępstwo od pożądanego stanu (14 lat).

Główne zmiany w strukturze według gatunków panujących są następujące:

- zauważalne jest zmniejszanie się areалу zajmowanego przez sosnę, w mijającym dziesięcioleciu o ok 2% (z ok 61% do ok 59%);
- zmniejszył się udział jesionu o prawie 1% (z ok 3% do ok 2%) zajmowanej dotychczas powierzchni;
- zmniejszeniu uległ udział powierzchniowy i miąższościowy świerka;
- wzrosła powierzchnia drzewostanów dębowych o około 3% (z ok 25% do ok 28%).

Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki wpływające na prowadzoną w minionym okresie gospodarkę, jej ogólną ocenę należy uznać za **pozytywną**.

p.o. Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
we Wrocławiu
Jan Dziecielski
p.o. Dyrektora RDLP we Wrocławiu
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/